

2011-04-20

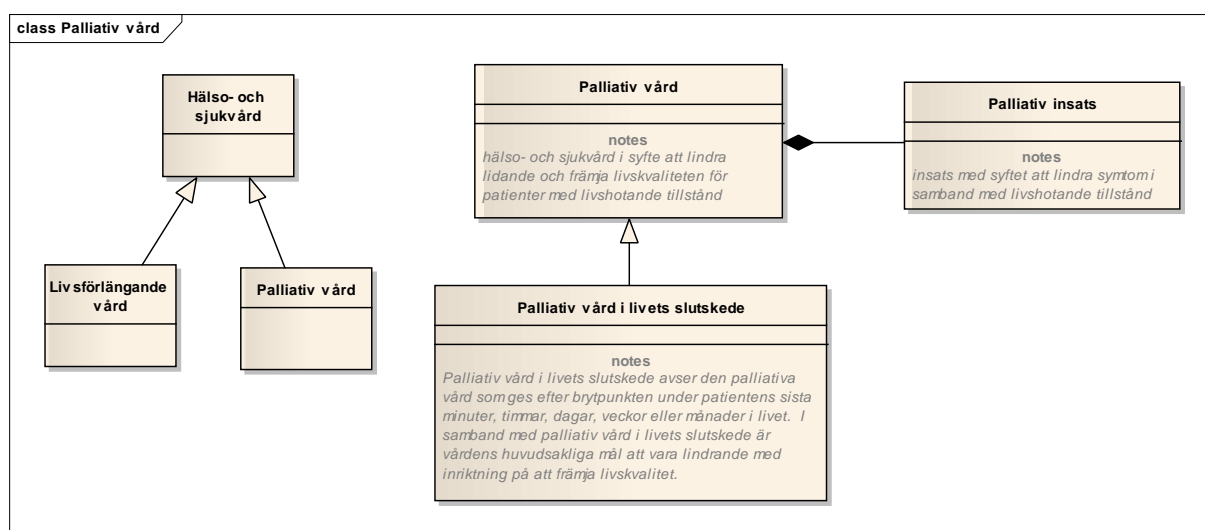
Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Remiss Begrepp och termer inom palliativ vård

Svenska Läkaresällskapet (SLS) är en politiskt och fackligt obunden organisation som arbetar för förbättrad hälsa och sjukvård.

Efter synpunkter från Barnläkarföreningen, Delegationen för medicinsk etik, Svensk förening för allmänmedicin, Svensk förening för medicinsk informatik, Svensk förening för medicinsk, teknik och fysik lämnar SLS följande yttrande.

Vi bedömer att denna samling termer med tillhörande definitioner skulle behöva ytterligare genomarbetning innan de antas som en del av den nationella termbanken. Framför allt är en del viktiga distinktioner alltför otydligt uttryckta. Vi menar också att det är viktigt att terminologisk vägledning inte blandas ihop med allmänna synpunkter på hur god palliativ vård bör bedrivas, vilket nu är fallet. Synpunkter om vården i sig förs fram i långa kommentarer som inte hör hemma i en terminologi. Vi har en del detaljsynpunkter men inget fullständigt alternativt förslag, eftersom detta skulle kräva dels för mycket arbete, dels djupare expertkunskaper i området än vad SLS har. Vi tror också att en processmodell och en begreppsmodell eller ett begreppsdiagram skulle vara till stor hjälp för begriplighet och tydlighet i terminologin.

Det verkar som Socialstyrelsen menar att det finns två slags vård, **livsförlängande** eller **palliativ vård**. För personer med livshotande tillstånd menar de möjligen att man kan först ha en fas av både livsförlängande behandling och palliativ vård samtidigt för att efter den s.k. brytpunkten bara erhålla palliativa insatser. Eller också menar man att den palliativa vården (egentligen den *enbart* palliativa vården) bara sker efter brytpunkten även om det också kallas palliativ vård i livets slutskede. Vi inser att det är tidsaspekten som skiljer palliativ vård i livets slutskede från palliativ vård ”i allmänhet”, men upplever att det i övriga termposter är oklart när livets slutskede avses och inte.

Det är också oklart hur man avgränsar mot personer som inte har omedelbart livshotande tillstånd och framför allt inte borde avlida på flera år med rätt behandling. T.ex. en diabetiker (ssk typ I) har ett livshotande tillstånd där behandlingen både syftar till att lindra och förebygga lidande som att förlänga livet.

SLS saknar definitionen av Palliativ medicin i jämförelse med Palliativ vård.

Palliativ medicin: läroämnet dvs. undervisning, forskning. Egen specialitet bl.a. i England, Canada och Norge.

SLS svar baseras på synpunkter från flera granskare. Här biläggs deras respektive svar i den angivna matrisen.

För Svenska Läkaresällskapet

Margareta Töllborn Troein
Ordförande

Svar lämnat av (*kommun, landsting, organisation etc.*):

Svenska Läkaresällskapet (SLS)

Barnläkarföreningen (BLF)

Remiss

Remissvar lämnas i kolumnen *Tillstyrkes term* och *Tillstyrkes def(inition)* och eventuella synpunkter skrivs i kolumnen *Synpunkter*.

Terminologiska skrivregler

- En term skrivs normalt i grundform, dvs. ental och obestämd form för substantiv, oböjd form för adjektiv och infinitivform för verb.
- Termen skrivs med liten begynnelsebokstav, utom när den alltid annars skrivs med stor bokstav (t.ex. om den inleds med ett egennamn).
- En definition bör kunna bytas ut mot termen i löpande text och skrivs därför med liten begynnelsebokstav och avslutas utan punkt.
- Inledande bestämd eller obestämd artikel bör undvikas, om det inte finns särskilda skäl att använda det.

För mer information se [Socialstyrelsens handledning för arbete med begrepp och termer](#).

Begreppen redovisas i Socialstyrelsens terminologimall som är i tabellform med följande fält:

- Fältet *term* innehåller termen för begreppet i fråga.
- Fältet *definition* innehåller **begreppets** definition. Definitionen beskriver innebörden av begreppet och ska vara oberoende av hur en verksamhet är organiserad eller vilka ekonomiska ersättningsystem man arbetar med. En definition bör kunna bytas ut mot termen i löpande text och skrivs därför med liten begynnelsebokstav och avslutas utan punkt. **Definitionen inleds med det överordnade begreppet.**
- Fältet *kommentar och användningsområde* innehåller eventuell information om hur och i vilket sammanhang begreppet kan användas.
- Fältet *synonym* innehåller information om eventuell synonym och avrådd term.
- Fältet *källa* anger ursprunget till definitionen. Om källfältet är tomt betyder det att det inte finns någon skriftlig källa, resultatet har arbetats fram av arbetsgruppen.

Synpunkter på förslag ska vara Socialstyrelsen tillhanda senast torsdagen den 21 april 2011.

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
livshotande tillstånd	tillstånd på grund av sjukdom eller skada som medför fara för en persons liv				X		X		
livsuppehållande behandling	behandling som ges vid livshotande tillstånd för att stödja livsnödvändiga funktioner som en patient inte själv kan upprätthålla	Exempel på livsnödvändiga funktioner är andning, cirkulation och födo- och vätskeintag.			X			X	Det finns exempel på livsuppehållande behandling som inte förutsätter ett livshotande tillstånd, ex. dialys. Begreppet livsuppehållande behandling bör därför inte knytas till livshotande tillstånd.

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ vård	hälso- och sjukvård i syfte att lindra lidande och främja livskvaliteten för patienter med livshotande tillstånd	<p>Den palliativa vården omfattar även patientens närstående som erbjuds ett organiserat stöd.</p> <p>Palliativ vård förebygger och lindrar lidande genom tidig upptäckt, noggrann analys och behandling av fysiska, psykiska, sociala och existentiella problem.</p> <p>Vid palliativ vård behöver patienten eller dennas närstående ofta bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) som t.ex. hemtjänst, avlösning, dagverksamhet, korttidsboende eller särskilt boende, eller insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som t.ex. personlig assistans.</p> <p>Palliativ vård bygger på ett palliativt förhållningssätt som kännetecknas av en helhetssyn på människan, att bekräfta livet och betrakta döendet som en naturlig process.</p> <p>Jfr palliativt förhållningssätt, palliativ vård i livets slutskede</p>			X			X	<p>Det är inte önskvärt att använda någon annan definition än den som formulerats av WHO 2002.</p> <p>Det är dessutom onödigt att i detta sammanhang blanda in de eventuella behov som en patient kan ha rörande SoL och LSS. Det hör inte hemma i en termlista.</p> <p>Saknar en ruta för ”pediatrisk palliativ vård”, som WHO nyligen kommit med en definition på.</p>

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ vård i livets slutskede	Se kommentar.	<p>Palliativ vård i livets slutskede avser den palliativa vård som ges efter brytpunkten under patientens sista minuter, timmar, dagar, veckor eller månader i livet. I samband med palliativ vård i livets slutskede är vårdens huvudsakliga mål att vara lindrande med inriktning på att främja livskvalitet.</p> <p>Jfr palliativ vård, döendefas, brytpunkt</p>			X			X	Uppräkningen av tidsenheterna minuter – månader skapar ingen förståelse för vad som avses.

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativt förhållningssätt	förhållningssätt som kännetecknas av en helhetsyn på människan, att bekräfta livet och betrakta döendet som en naturlig process	<p>Den helhetsyn som kännetecknar det palliativa förhållningssättet beaktar fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov.</p> <p>Det palliativa förhållningssättet ska genomsyra alla insatser inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten då behov av palliativ vård föreligger.</p> <p>Det palliativa förhållningssättet innebär i praktiken att alla insatser ska föregås av en avvägning av för- och nackdelar för patienten utifrån en professionell helhetsbedömning av patientens tillstånd och patientens önskemål.</p> <p>Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.1 Palliative care approach.</i></p>			X		X		<p>Detta bör snarare ses som en beskrivning av GOD VÅRD I allmänhet. Det är tveksamt om palliativ vård ska beskrivas på ett principiellt annat sätt än annan vård uttryckt i kvalitativa termer. Skillnaden ligger i syfte med behandlingen, men god vård i denna bemärkelse ska alla patienter ges i sjukvården.</p>

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ insats	insats med syftet att lindra symtom i samband med livshotande tillstånd	Palliativa insatser görs utifrån det palliativa förhållningssättet.	palliativ åtgärd			X		X	Behövs verkligen denna term? Den avser uppenbarligen en tidsbegränsad insats inom ramen för vård inom annan specialitet, men det bidrar till förvirring på området. Stryk!
sedering	behandling med lugnande eller sövande läkemedel				X		X		
palliativ sedering	sedering som innebär avsiktlig påverkan av vakenhetsgraden hos en patient i livets slutskede i syfte att uppnå lindring vid outhärdliga symtom	<p>Palliativ sedering används om patienten har outhärdliga symtom som inte kan lindras med andra metoder.</p> <p>Palliativ sedering åstadkoms genom att patienten får kontinuerlig tillförsel av läkemedel som framkallar sådan sänkning av vakenhetsgraden att patienten inte längre uppfattar outhärdliga symtom.</p> <p>Palliativ sedering är inte detsamma som narkos.</p>			X		X	<p>Kommentaren bör innefatta "kontinuerlig eller intermittert".</p> <p>Sista satsen bör strykas då den kan skapa oklarhet.</p>	
terminalvård	Avrådd term.	Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 3.5 Terminal care.</i>			X		X		

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
basal palliativ vård	Avrådd term. Se allmän palliativ vård.				X		X		
avancerad palliativ vård	Avrådd term. Se specialiserad palliativ vård.				X		X		
döendefas	det skede när patientens livsviktiga funktioner sviktar och symtomen visar att döden är nära				X		X		Tveksamt värde!
brytpunkt	(inom palliativ vård:) övergång till palliativ vård i livets slutskede när det huvudsakliga målet med vården ändras från att vara livsförlängande till att vara lindrande med inriktning på att främja livskvalitet	<p>Brytpunkten föregås av en helhetsbedömning av patientens tillstånd, som leder fram till ett medicinskt beslut om en ändring av vårdens mål och innehåll. Vid brytpunkten bör brytpunktssamtal med patienten och dennas närstående äga rum.</p> <p>Observera att uttrycket brytpunkt framför allt används inom och mellan professioner och inte är avsett för att användas i samtalet med patienten och dennas närstående.</p> <p>Jfr brytpunktssamtal, palliativ vård i livets slutskede</p>				?		?	Vet att detta ord diskuterats mycket och numera används en hel del i brist på att man kommit på något bättre, men invänder starkt mot att ett ord används som sen inte får/bör användas med patienter.

2011-03-11

Termlista samt svarsmall - palliativ vård

Dnr 6.8-2259/2011

8

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
brytpunktssamtal	informerande samtal mellan ansvarig läkare och patient om det medicinska beslutet att övergå till palliativ vård i livets slutskede	<p>Det är vanligt att läkaren har flera samtal med patientens och dennas närstående i samband med övergången till palliativ vård i livets slutskede, där innehållet i den fortsatta vården diskuteras.</p> <p>Patientens närstående och personal i teamet bör delta i brytpunktssamtalet. Brytpunktssamtalet dokumenteras i den medicinska journalen.</p> <p>Observera att uttrycket brytpunkt framför allt används inom och mellan professioner och inte är avsett för att användas i samtalet med patienten och dennas närstående.</p> <p>Jfr brytpunkt, palliativ vård i livets slutskede</p>				?		?	<p>Enl. ovan. Definitionen behöver innefatta begreppet ”dialog” snarare än information. Utgångspunkten för begreppet ”brytpunkt” är ett konstaterande att patienten närmar sig livets slut och att den medicinska behandlingen inte kan ändra på detta förhållande. ”Brytpunkts”samtalet däremot kan och bör innefatta en rad medicinska beslut.</p>

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
efterlevande-samtal	samtal mellan vård- och omsorgspersonal och patientens närstående en tid efter dödsfallet för att fånga upp och förebygga ohälsa hos närstående samt ta till vara synpunkter på den palliativa vården	Palliativ vård slutar inte i och med dödsfallet, utan inbegriper visst organiserat stöd till sörjande för att hantera sin situation även efter dödsfallet.			X		X		Innefattas i WHO's def. 2002.
allmän palliativ vård	Se kommentar.	Allmän palliativ vård avser all den palliativ vård som inte är specialiserad palliativ vård. <i>Se även EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.2 General palliative care.</i>	Avrådd term för detta begrepp är basal palliativ vård.		X		X		

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
specialiserad palliativ vård	palliativ vård som ges till patienter med komplexa symtom eller vars livssituation medför särskilda behov och som utförs av ett multiprofessionellt team med interdisciplinärt arbetssätt och med särskild kompetens i palliativ vård	<p>Patienten kan få specialiserad palliativ vård inom en specialiserad palliativ verksamhet, eller inom en verksamhet som bedriver allmän palliativ vård med stöd från ett palliativt konsultteam.</p> <p>Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.3 Specialist palliative care.</i></p> <p>Jfr specialiserad palliativ verksamhet, palliativt konsultteam</p>	Avrådd term för detta begrepp är avancerad palliativ vård.		X		X		
specialiserad palliativ verksamhet	verksamhet som erbjuder specialiserad palliativ vård	<p>En specialiserad palliativ verksamhet kan tillhandahålla palliativa konsultinsatser.</p> <p>Jfr palliativt konsultteam, specialiserad palliativ vård</p>			X		X		
multiprofessionellt team	(inom vård och omsorg:) grupp av samverkande-vård- och omsorgspersonal med olika professioner och kompetenser	Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 4.8 Multiprofessional and interdisciplinary approach.</i>			X		X		

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativt konsultteam	<p>multiprofessionellt konsultteam med interdisciplinärt arbetssätt som utgår från en specialiserad palliativ verksamhet</p>	<p>Konsulten har inget eget patientansvar, utan patienten har alltid en annan ansvarig läkare.</p> <p>Konsultteamet tillhandahåller rådgivning, handledning och utbildning till personalen, och kan även utföra vissa palliativa insatser gentemot patient och närstående efter överenskommelse med den ansvariga personalen.</p> <p>Jfr specialiserad palliativ verksamhet, specialiserad palliativ vård</p>	palliativt rådgivningsteam		X			X	<p>Det står att patienten ska ha "en annan ansvarig läkare". Av detta kan man dra slutsatsen att det palliativa konsultteamet alltid innehåller läkare. Det skulle kunna stå: "Ett palliativt konsultteam skall alltid innehålla minst en läkare och en sjuksköterska med kompetens inom pallativ medicin och när det gäller pediatrik palliativ vård skall det dessutom finnas kompetens inom barnmedicin."</p>

Svar lämnat av (*kommun, landsting, organisation etc.*):

Svenska Läkaresällskapet (SLS)

Delegationen för medicinsk etik

Remiss

Remissvar lämnas i kolumnen *Tillstyrkes term* och *Tillstyrkes def(inition)* och eventuella synpunkter skrivs i kolumnen *Synpunkter*.

Terminologiska skrivregler

- En term skrivs normalt i grundform, dvs. ental och obestämd form för substantiv, oböjd form för adjektiv och infinitivform för verb.
- Termen skrivs med liten begynnelsebokstav, utom när den alltid annars skrivs med stor bokstav (t.ex. om den inleds med ett egennamn).
- En definition bör kunna bytas ut mot termen i löpande text och skrivs därför med liten begynnelsebokstav och avslutas utan punkt.
- Inledande bestämd eller obestämd artikel bör undvikas, om det inte finns särskilda skäl att använda det.

För mer information se [Socialstyrelsens handledning för arbete med begrepp och termer](#).

Begreppen redovisas i Socialstyrelsens terminologimall som är i tabellform med följande fält:

- Fältet *term* innehåller termen för begreppet i fråga.
- Fältet *definition* innehåller **begreppets** definition. Definitionen beskriver innebörden av begreppet och ska vara oberoende av hur en verksamhet är organiserad eller vilka ekonomiska ersättningsystem man arbetar med. En definition bör kunna bytas ut mot termen i löpande text och skrivs därför med liten begynnelsebokstav och avslutas utan punkt. **Definitionen inleds med det överordnade begreppet.**
- Fältet *kommentar och användningsområde* innehåller eventuell information om hur och i vilket sammanhang begreppet kan användas.
- Fältet *synonym* innehåller information om eventuell synonym och avrådd term.
- Fältet *källa* anger ursprunget till definitionen. Om källfältet är tomt betyder det att det inte finns någon skriftlig källa, resultatet har arbetats fram av arbetsgruppen.

Synpunkter på förslag ska vara Socialstyrelsen tillhanda senast torsdagen den 21 april 2011.

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
livshotande tillstånd	tillstånd på grund av sjukdom eller skada som medför fara för en persons liv				x		x		
livsuppehållande behandling	behandling som ges vid livshotande tillstånd för att stödja livsnödvändiga funktioner som en patient inte själv kan upprätthålla	Exempel på livsnödvändiga funktioner är andning, cirkulation och födo- och vätskeintag.			x			x	Det finns exempel på livsuppehållande behandling som inte förutsätter ett livshotande tillstånd, ex dialys. Begreppet livsuppehållande behandling bör därför inte knytas till livshotande tillstånd.

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ vård	hälso- och sjukvård i syfte att lindra lidande och främja livskvaliteten för patienter med livshotande tillstånd	<p>Den palliativa vården omfattar även patientens närstående som erbjuds ett organiserat stöd.</p> <p>Palliativ vård förebygger och lindrar lidande genom tidig upptäckt, noggrann analys och behandling av fysiska, psykiska, sociala och existentiella problem.</p> <p>Vid palliativ vård behöver patienten eller dennas närstående ofta bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) som t.ex. hemtjänst, avlösning, dagverksamhet, korttidsboende eller särskilt boende, eller insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som t.ex. personlig assistans.</p> <p>Palliativ vård bygger på ett palliativt förhållningssätt som kännetecknas av en helhetssyn på människan, att bekräfta livet och betrakta döendet som en naturlig process.</p> <p>Jfr palliativt förhållningssätt, palliativ vård i livets slutskede</p>			x			x	<p>Det är inte önskvärt att använda någon annan definition än den som formulerats av WHO 2002.</p> <p>Det är dessutom onödigt att i detta sammanhang blanda in de eventuella behov som en patient kan ha rörande SoL och LSS. Det hör inte hemma i en termlista.</p>

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ vård i livets slutskede	Se kommentar.	<p>Palliativ vård i livets slutskede avser den palliativa vård som ges efter brytpunkten under patientens sista minuter, timmar, dagar, veckor eller månader i livet. I samband med palliativ vård i livets slutskede är vårdens huvudsakliga mål att vara lindrande med inriktning på att främja livskvalitet.</p> <p>Jfr palliativ vård, döendefas, brytpunkt</p>			x			x	Uppräkningen av tidsenheterna minuter – månader skapar ingen förståelse för vad som avses.

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativt förhållningssätt	förhållningssätt som kännetecknas av en helhetsyn på människan, att bekräfta livet och betrakta döendet som en naturlig process	<p>Den helhetsyn som kännetecknar det palliativa förhållningssättet beaktar fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov.</p> <p>Det palliativa förhållningssättet ska genomsyra alla insatser inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten då behov av palliativ vård föreligger.</p> <p>Det palliativa förhållningssättet innebär i praktiken att alla insatser ska föregås av en avvägning av för- och nackdelar för patienten utifrån en professionell helhetsbedömning av patientens tillstånd och patientens önskemål.</p> <p>Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.1 Palliative care approach.</i></p>				x	x		<p>Detta bör snarare ses som en beskrivning av GOD VÅRD i allmänhet. Det är tveksamt om palliativ vård ska beskrivas på ett principiellt annat sätt än annan vård uttryckt i kvalitativa termer. Skillnaden ligger i syfte med behandlingen, men god vård i denna bemärkelse ska alla patienter ges i sjukvården.</p>

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ insats	insats med syftet att lindra symtom i samband med livshotande tillstånd	Palliativa insatser görs utifrån det palliativa förhållningssättet.	palliativ åtgärd			x		x	Behövs verkligen denna term? Den avser uppenbarligen en tidsbegränsad insats inom ramen för vård inom annan specialitet, men det bidrar till en förvirring på området. Stryk!
sedering	behandling med lugnande eller sövande läkemedel				x		x		
palliativ sedering	sedering som innebär avsiktlig påverkan av vakenhetsgraden hos en patient i livets slutskede i syfte att uppnå lindring vid outhärdliga symtom	<p>Palliativ sedering används om patienten har outhärdliga symtom som inte kan lindras med andra metoder.</p> <p>Palliativ sedering åstadkoms genom att patienten får kontinuerlig tillförsel av läkemedel som framkallar sådan sänkning av vakenhetsgraden att patienten inte längre uppfattar outhärdliga symtom.</p> <p>Palliativ sedering är inte detsamma som narkos.</p>			x			x	<p>Kommentaren bör innefatta "kontinuerlig eller intermittert".</p> <p>Sista satsen bör strykas då den kan skapa oklarhet.</p>
terminalvård	Avrådd term.	Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 3.5 Terminal care.</i>			x		x		

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
basal palliativ vård	Avrådd term. Se allmän palliativ vård.				x		x		
avancerad palliativ vård	Avrådd term. Se specialiserad palliativ vård.				x		x		
döendefas	det skede när patientens livsviktiga funktioner sviktar och symtomen visar att döden är nära				x		x		Tveksamt värde!
brytpunkt	(inom palliativ vård:) övergång till palliativ vård i livets slutskede när det huvudsakliga målet med vården ändras från att vara livsförlängande till att vara lindrande med inriktning på att främja livskvalitet	<p>Brytpunkten föregås av en helhetsbedömning av patientens tillstånd, som leder fram till ett medicinskt beslut om en ändring av vårdens mål och innehåll. Vid brytpunkten bör brytpunktssamtal med patienten och dennas närstående äga rum.</p> <p>Observera att uttrycket brytpunkt framför allt används inom och mellan professioner och inte är avsett för att användas i samtalet med patienten och dennas närstående.</p> <p>Jfr brytpunktssamtal, palliativ vård i livets slutskede</p>			x		x		<p>Viktigt att innebörden i detta begrepp samordnas med vårdprogram, riktlinjer, LMV och övriga berörda dokument.</p> <p>Vi vänder oss med skärpa mot att det föreslås en offentlig term som med avsikt inte kan/får användas i förhållande till patient och närstående.</p>

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
brytpunktssamtal	informerande samtal mellan ansvarig läkare och patient om det medicinska beslutet att övergå till palliativ vård i livets slutskede	<p>Det är vanligt att läkaren har flera samtal med patientens och dennas närstående i samband med övergången till palliativ vård i livets slutskede, där innehållet i den fortsatta vården diskuteras.</p> <p>Patientens närstående och personal i teamet bör delta i brytpunktssamtalen. Brytpunktssamtalen dokumenteras i den medicinska journalen.</p> <p>Observera att uttrycket brytpunkt framför allt används inom och mellan professioner och inte är avsett för att användas i samtalet med patienten och dennas närstående.</p> <p>Jfr brytpunkt, palliativ vård i livets slutskede</p>				x		x	Definitionen behöver innefatta begreppet "dialog" snarare än information. Utgångspunkten för begreppet "brytpunkt" är ett konstaterande att patienten närmar sig livets slut och att den medicinska behandlingen inte kan ändra på detta förhållande. Brytpunktssamtalen däremot kan och bör innefatta en rad medicinska beslut.

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
efterlevande-samtal	samtal mellan vård- och omsorgspersonal och patientens närstående en tid efter dödsfallet för att fånga upp och förebygga ohälsa hos närstående samt ta till vara synpunkter på den palliativa vården	Palliativ vård slutar inte i och med dödsfallet, utan inbegriper visst organiserat stöd till sörjande för att hantera sin situation även efter dödsfallet.			x		x		
allmän palliativ vård	Se kommentar.	Allmän palliativ vård avser all den palliativ vård som inte är specialiserad palliativ vård. <i>Se även EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.2 General palliative care.</i>	Avrådd term för detta begrepp är basal palliativ vård.		x		x		

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
specialiserad palliativ vård	palliativ vård som ges till patienter med komplexa symtom eller vars livssituation medför särskilda behov och som utförs av ett multiprofessionellt team med interdisciplinärt arbetssätt och med särskild kompetens i palliativ vård	<p>Patienten kan få specialiserad palliativ vård inom en specialiserad palliativ verksamhet, eller inom en verksamhet som bedriver allmän palliativ vård med stöd från ett palliativt konsultteam.</p> <p>Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.3 Specialist palliative care.</i></p> <p>Jfr specialiserad palliativ verksamhet, palliativt konsultteam</p>	Avrådd term för detta begrepp är avancerad palliativ vård.		x		x		
specialiserad palliativ verksamhet	verksamhet som erbjuder specialiserad palliativ vård	<p>En specialiserad palliativ verksamhet kan tillhandahålla palliativa konsultinsatser.</p> <p>Jfr palliativt konsultteam, specialiserad palliativ vård</p>			x		x		
multiprofessionellt team	(inom vård och omsorg:) grupp av samverkande-vård- och omsorgspersonal med olika professioner och kompetenser	Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 4.8 Multiprofessional and interdisciplinary approach.</i>			x		x		

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativt konsultteam	multiprofessionellt konsultteam med interdisciplinärt arbetssätt som utgår från en specialiserad palliativ verksamhet	<p>Konsulten har inget eget patientansvar, utan patienten har alltid en annan ansvarig läkare.</p> <p>Konsultteamet tillhandahåller rådgivning, handledning och utbildning till personalen, och kan även utföra vissa palliativa insatser gentemot patient och närstående efter överenskommelse med den ansvariga personalen.</p> <p>Jfr specialiserad palliativ verksamhet, specialiserad palliativ vård</p>	palliativt rådgivningsteam			x		x	Det står att patienten ska ha "en annan ansvarig läkare". Av detta kan man dra slutsatsen att det palliativa konsultteamet alltid innehåller läkare. Det skulle kunna stå: "Ett palliativt konsultteam skall alltid innehålla minst en läkare och en sjuksköterska med kompetens inom palliativ medicin."

Svar lämnat av (*kommun, landsting, organisation etc.*):

Svenska Läkaresällskapet (SLS)

Svensk Förening för Allmänmedicin (SFAM)

Remiss

Remissvar lämnas i kolumnen *Tillstyrkes term* och *Tillstyrkes def(inition)* och eventuella synpunkter skrivs i kolumnen *Synpunkter*.

Terminologiska skrivregler

- En term skrivs normalt i grundform, dvs. ental och obestämd form för substantiv, oböjd form för adjektiv och infinitivform för verb.
- Termen skrivs med liten begynnelsebokstav, utom när den alltid annars skrivs med stor bokstav (t.ex. om den inleds med ett egennamn).
- En definition bör kunna bytas ut mot termen i löpande text och skrivs därför med liten begynnelsebokstav och avslutas utan punkt.
- Inledande bestämd eller obestämd artikel bör undvikas, om det inte finns särskilda skäl att använda det.

För mer information se [Socialstyrelsens handledning för arbete med begrepp och termer](#).

Begreppen redovisas i Socialstyrelsens terminologimall som är i tabellform med följande fält:

- Fältet *term* innehåller termen för begreppet i fråga.
- Fältet *definition* innehåller **begreppets** definition. Definitionen beskriver innebörden av begreppet och ska vara oberoende av hur en verksamhet är organiserad eller vilka ekonomiska ersättningsystem man arbetar med. En definition bör kunna bytas ut mot termen i löpande text och skrivs därför med liten begynnelsebokstav och avslutas utan punkt. **Definitionen inleds med det överordnade begreppet.**
- Fältet *kommentar och användningsområde* innehåller eventuell information om hur och i vilket sammanhang begreppet kan användas.
- Fältet *synonym* innehåller information om eventuell synonym och avrådd term.
- Fältet *källa* anger ursprunget till definitionen. Om källfältet är tomt betyder det att det inte finns någon skriftlig källa, resultatet har arbetats fram av arbetsgruppen.

Synpunkter på förslag ska vara Socialstyrelsen tillhanda senast torsdagen den 21 april 2011.

2011-03-11

Termlista samt svarsmall - palliativ vård

Dnr 6.8-2259/2011

2

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
livshotande tillstånd	tillstånd på grund av sjukdom eller skada som medför fara för en persons liv					x	x		Livshotande har samma klang som basal (som ju föreslås ersättas av allmän). Livshotande tillstånd passar bäst vid sjukdomar som kan botas, inte vid väntade dödsfall pga obotbar sjukdom.
livsuppehållande behandling	behandling som ges vid livshotande tillstånd för att stödja livsnödvändiga funktioner som en patient inte själv kan upprätthålla	Exempel på livsnödvändiga funktioner är andning, cirkulation och födo- och vätskeintag.			x		x		

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ vård	hälso- och sjukvård i syfte att lindra lidande och främja livskvaliteten för patienter med livshotande tillstånd	<p>Den palliativa vården omfattar även patientens närstående som erbjuds ett organiserat stöd.</p> <p>Palliativ vård förebygger och lindrar lidande genom tidig upptäckt, noggrann analys och behandling av fysiska, psykiska, sociala och existentiella problem.</p> <p>Vid palliativ vård behöver patienten eller dennas närstående ofta bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) som t.ex. hemtjänst, avlösning, dagverksamhet, korttidsboende eller särskilt boende, eller insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som t.ex. personlig assistans.</p> <p>Palliativ vård bygger på ett palliativt förhållningssätt som kännetecknas av en helhetssyn på människan, att bekräfta livet och betrakta döendet som en naturlig process.</p> <p>Jfr palliativt förhållningssätt, palliativ vård i livets slutskede</p>			x			x	Med obotbar sjukdom bättre än livshotande tillstånd

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ vård i livets slutskede	Se kommentar.	<p>Palliativ vård i livets slutskede avser den palliativa vård som ges efter brytpunkten under patientens sista minuter, timmar, dagar, veckor eller månader i livet. I samband med palliativ vård i livets slutskede är vårdens huvudsakliga mål att vara lindrande med inriktning på att främja livskvalitet.</p> <p>Jfr palliativ vård, döendefas, brytpunkt</p>			x		x		

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativt förhållningssätt	förhållningssätt som kännetecknas av en helhetssyn på människan, att bekräfta livet och betrakta döendet som en naturlig process	<p>Den helhetssyn som kännetecknar det palliativa förhållningssättet beaktar fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov.</p> <p>Det palliativa förhållningssättet ska genomsyra alla insatser inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten då behov av palliativ vård föreligger.</p> <p>Det palliativa förhållningssättet innebär i praktiken att alla insatser ska föregås av en avvägning av för- och nackdelar för patienten utifrån en professionell helhetsbedömning av patientens tillstånd och patientens önskemål.</p> <p>Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.1 Palliative care approach.</i></p>			x		x		
palliativ insats	insats med syftet att lindra symtom i samband med livshotande tillstånd	Palliativa insatser görs utifrån det palliativa förhållningssättet.	palliativ åtgärd		x			x	Föreslår obotbar sjukdom ist f livshotande tillstånd

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
sedering	behandling med lugnande eller sövande läkemedel				x		x		
palliativ sedering	sedering som innebär avsiktlig påverkan av vakenhetsgraden hos en patient i livets slutskede i syfte att uppnå lindring vid outhärdliga symtom	<p>Palliativ sedering används om patienten har outhärdliga symtom som inte kan lindras med andra metoder.</p> <p>Palliativ sedering åstadkoms genom att patienten får kontinuerlig tillförsel av läkemedel som framkallar sådan sänkning av vakenhetsgraden att patienten inte längre uppfattar outhärdliga symtom.</p> <p>Palliativ sedering är inte detsamma som narkos.</p>			x		x		
terminalvård	Avrådd term.	Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 3.5 Terminal care.</i>				x			
basal palliativ vård	Avrådd term. Se allmän palliativ vård.					x			
avancerad palliativ vård	Avrådd term. Se specialiserad palliativ vård.					x			

2011-03-11

Termlista samt svarsmall - palliativ vård

Dnr 6.8-2259/2011

7

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
döendefas	det skede när patientens livsviktiga funktioner sviktar och symtomen visar att döden är nära				x		x		
brytpunkt	(inom palliativ vård:) övergång till palliativ vård i livets slutskede när det huvudsakliga målet med vården ändras från att vara livsförlängande till att vara lindrande med inriktning på att främja livskvalitet	<p>Brytpunkten föregås av en helhetsbedömning av patientens tillstånd, som leder fram till ett medicinskt beslut om en ändring av vårdens mål och innehåll. Vid brytpunkten bör brytpunktssamtal med patienten och dennas närstående äga rum.</p> <p>Observera att uttrycket brytpunkt framför allt används inom och mellan professioner och inte är avsett för att användas i samtalet med patienten och dennas närstående.</p> <p>Jfr brytpunktssamtal, palliativ vård i livets slutskede</p>			x		x		

2011-03-11

Termlista samt svarsmall - palliativ vård

Dnr 6.8-2259/2011

8

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
brytpunktssamtal	informerande samtal mellan ansvarig läkare och patient om det medicinska beslutet att övergå till palliativ vård i livets slutskede	<p>Det är vanligt att läkaren har flera samtal med patientens och dennas närstående i samband med övergången till palliativ vård i livets slutskede, där innehållet i den fortsatta vården diskuteras.</p> <p>Patientens närstående och personal i teamet bör delta i brytpunktssamtalet. Brytpunktssamtalet dokumenteras i den medicinska journalen.</p> <p>Observera att uttrycket brytpunkt framför allt används inom och mellan professioner och inte är avsett för att användas i samtalet med patienten och dennas närstående.</p> <p>Jfr brytpunkt, palliativ vård i livets slutskede</p>			x		x		

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
efterlevande-samtal	samtal mellan vård- och omsorgspersonal och patientens närstående en tid efter dödsfallet för att fånga upp och förebygga ohälsa hos närstående samt ta till vara synpunkter på den palliativa vården	Palliativ vård slutar inte i och med dödsfallet, utan inbegriper visst organiserat stöd till sörjande för att hantera sin situation även efter dödsfallet.			x		x		
allmän palliativ vård	Se kommentar.	Allmän palliativ vård avser all den palliativ vård som inte är specialiserad palliativ vård. <i>Se även EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.2 General palliative care.</i>	Avrådd term för detta begrepp är basal palliativ vård.		x		x		

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
specialiserad palliativ vård	palliativ vård som ges till patienter med komplexa symtom eller vars livssituation medför särskilda behov och som utförs av ett multiprofessionellt team med interdisciplinärt arbetssätt och med särskild kompetens i palliativ vård	<p>Patienten kan få specialiserad palliativ vård inom en specialiserad palliativ verksamhet, eller inom en verksamhet som bedriver allmän palliativ vård med stöd från ett palliativt konsultteam.</p> <p>Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.3 Specialist palliative care.</i></p> <p>Jfr specialiserad palliativ verksamhet, palliativt konsultteam</p>	Avrådd term för detta begrepp är avancerad palliativ vård.		x		x		
specialiserad palliativ verksamhet	verksamhet som erbjuder specialiserad palliativ vård	<p>En specialiserad palliativ verksamhet kan tillhandahålla palliativa konsultinsatser.</p> <p>Jfr palliativt konsultteam, specialiserad palliativ vård</p>			x		x		
multiprofessionellt team	(inom vård och omsorg:) grupp av samverkande-vård- och omsorgspersonal med olika professioner och kompetenser	Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 4.8 Multiprofessional and interdisciplinary approach.</i>			x		x		

2011-03-11

Termlista samt svarsmall - palliativ vård

Dnr 6.8-2259/2011

11

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativt konsultteam	<p>multiprofessionellt konsultteam med interdisciplinärt arbetssätt som utgår från en specialiserad palliativ verksamhet</p>	<p>Konsulten har inget eget patientansvar, utan patienten har alltid en annan ansvarig läkare.</p> <p>Konsultteamet tillhandahåller rådgivning, handledning och utbildning till personalen, och kan även utföra vissa palliativa insatser gentemot patient och närstående efter överenskommelse med den ansvariga personalen.</p> <p>Jfr specialiserad palliativ verksamhet, specialiserad palliativ vård</p>	palliativt rådgivningsteam		x		x		

Svar lämnat av (*kommun, landsting, organisation etc.*):

Svenska Läkaresällskapet (SLS)

Svensk Förening för Medicinsk Informatik (SFMI)

Remiss

Remissvar lämnas i kolumnen *Tillstyrkes term* och *Tillstyrkes def(inition)* och eventuella synpunkter skrivs i kolumnen *Synpunkter*.

Terminologiska skrivregler

- En term skrivs normalt i grundform, dvs. ental och obestämd form för substantiv, oböjd form för adjektiv och infinitivform för verb.
- Termen skrivs med liten begynnelsebokstav, utom när den alltid annars skrivs med stor bokstav (t.ex. om den inleds med ett egennamn).
- En definition bör kunna bytas ut mot termen i löpande text och skrivs därför med liten begynnelsebokstav och avslutas utan punkt.
- Inledande bestämd eller obestämd artikel bör undvikas, om det inte finns särskilda skäl att använda det.

För mer information se [Socialstyrelsens handledning för arbete med begrepp och termer](#).

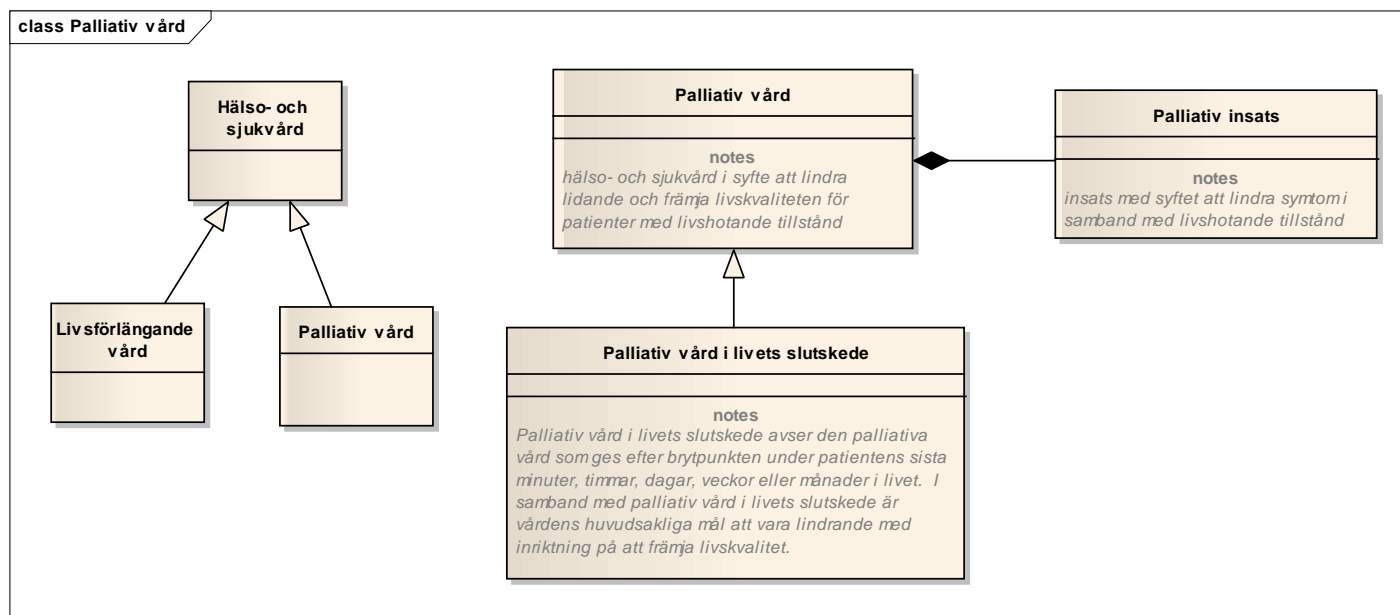
Begreppen redovisas i Socialstyrelsens terminologimall som är i tabellform med följande fält:

- Fältet *term* innehåller termen för begreppet i fråga.
- Fältet *definition* innehåller **begreppets** definition. Definitionen beskriver innebörden av begreppet och ska vara oberoende av hur en verksamhet är organiserad eller vilka ekonomiska ersättningsystem man arbetar med. En definition bör kunna bytas ut mot termen i löpande text och skrivs därför med liten begynnelsebokstav och avslutas utan punkt. **Definitionen inleds med det överordnade begreppet.**
- Fältet *kommentar och användningsområde* innehåller eventuell information om hur och i vilket sammanhang begreppet kan användas.
- Fältet *synonym* innehåller information om eventuell synonym och avrådd term.
- Fältet *källa* anger ursprunget till definitionen. Om källfältet är tomt betyder det att det inte finns någon skriftlig källa, resultatet har arbetats fram av arbetsgruppen.

Synpunkter på förslag ska vara Socialstyrelsen tillhanda senast torsdagen den 21 april 2011.

Allmänna synpunkter på förslagen

Vi bedömer att denna samling termer med tillhörande definitioner skulle behöva ytterligare genomarbetning innan de antas som en del av den nationella termbanken. Framför allt är en del viktiga distinktioner alltför ottydligt uttryckta. Vi menar också att det är viktigt att terminologisk vägledning inte blandas ihop med allmänna synpunkter på hur god palliativ vård bör bedrivas, vilket nu är fallet. Synpunkter om vården i sig förs fram i långa kommentarer som inte hör hemma i en terminologi. Vi har en del detaljsynpunkter men inget fullständigt alternativt förslag, eftersom detta skulle kräva dels för mycket arbete, dels djupare expertkunskaper i området än vad SFMI har. Vi tror också att en processmodell och en begreppsmodell eller ett begreppsdiagram skulle vara till stor hjälp för begriplighet och tydlighet i terminologin.

Det verkar som Socialstyrelsen menar att det finns två slags vård, **livsförlängande** eller **palliativ vård**. För personer med livshotande tillstånd menar de möjligen att man kan man först ha en fas av både livsförlängande behandling och palliativ vård samtidigt för att efter den s.k. brytpunkten bara erhålla

palliativa insatser. Eller också menar man att den palliativa vården (egentligen den *enbart* palliativa vården) bara sker efter brytpunkten även om det också kallas palliativ vård i livets slutskede. Vi inser att det är tidsaspekten som skiljer palliativ vård i livets slutskede från palliativ vård ”i allmänhet”, men upplever att det i övriga termposter är oklart när livets slutskede avses och inte.

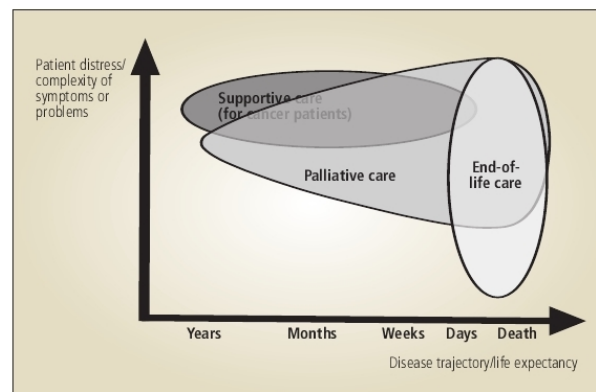
Det är också oklart hur man avgränsar mot personer som inte har omedelbart livshotande tillstånd och framför allt inte borde avlida på flera år med rätt behandling. T.ex. en diabetiker (ssk typ I) har ett livshotande tillstånd där behandlingen både syftar till att lindra och förebygga lidande som att förlänga livet.

Mycket av tankarna bakom terminologiförslagen verkar komma från det dokument som citeras Recommendations from the European Association for Palliative Care EUROPEAN JOURNAL OF PALLIATIVE CARE, 2009; 16(6)

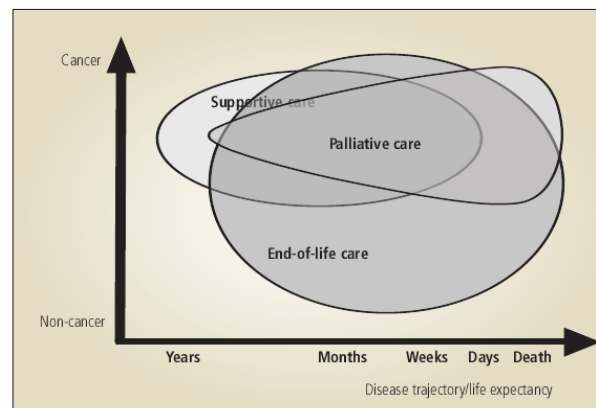
Detta dokument är dock inget bra exempel på en terminologisk analys, det är symptomatiskt hur de själva på sidan 12 visar hur man kan komma till helt olika och i båda fallen lite svävande definitionsområden. Vi föreslår att Socialstyrelsen med sin vana vid terminologisk analys arbetar vidare med dessa definitioner.

Några grundläggande kommentarer:

- a) Kännetecken behöver inte upprepas i en uppräknings för underordnade begrepp. Dessa ärvs från överordnat begrepp.
- b) Om man ändå bryter mot detta bör det inte vara snarlika utan identiska kännetecken som räknas upp. Nu karakteriseras det palliativa ibland av att "lindra symptom och främja livskvalitet" och ibland enbart "lindra symptom" (palliativ insats) och vidare kan det i stället heta "vara lindrande med inriktning på att främja livskvalitet"
- c) Använd kommentarerna till att precisera användning, inte till goda råd som hör hemma i en vägledning/föreskrift om palliativ vård men inte i terminologin.

Main area of care provision for palliative care, supportive care and end-of-life care (using a narrow definition of end-of-life care)

Main area of care provision for palliative care, supportive care and end-of-life care (using an extended definition of end-of-life care)

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
livshotande tillstånd	tillstånd på grund av sjukdom eller skada som medför fara för en persons liv							nej	Svår men central term för det följande. Kanske kan här en kommentar ge ytterligare vägledning. Någon form av temporal aspekt bör in.
livsuppehållande behandling	behandling som ges vid livshotande tillstånd för att stödja livsnödvändiga funktioner som en patient inte själv kan upprätthålla	Exempel på livsnödvändiga funktioner är andning, cirkulation och födo- och vätskeintag.							

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ vård	hälso- och sjukvård i syfte att lindra lidande och främja livskvaliteten för patienter med livshotande tillstånd	<p>Den palliativa vården omfattar även patientens närstående som erbjuds ett organiserat stöd.</p> <p>Palliativ vård förebygger och lindrar lidande genom tidig upptäckt, noggrann analys och behandling av fysiska, psykiska, sociala och existentiella problem.</p> <p>Vid palliativ vård behöver patienten eller dennas närstående ofta bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) som t.ex. hemtjänst, avlösning, dagverksamhet, korttidsboende eller särskilt boende, eller insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som t.ex. personlig assistans.</p> <p>Palliativ vård bygger på ett palliativt förhållningssätt som kännetecknas av en helhetssyn på människan, att bekräfta livet och betrakta döendet som en naturlig process.</p> <p>Jfr palliativt förhållningssätt, palliativ vård i livets slutskede</p>					nej	<p>Oklar skillnad mot "palliativ vård i livets slutskede". Finns det palliativ vård före brytpunkten bör man inte ha samma definition</p> <p>Obs att man i definitionen säger att det gäller "patienten med livshotande tillstånd" men i kommentaren står det att det också gäller närstående. Senare framgår det att man också avser att det gäller ett visst stöd för efterlevande närstående en period efter att patienten avlidit. Dessa aspekter på palliativ vård bör vara med i definitionen. Termen livskvalitet ingår i definitionen men inte i termbanken. Den skulle behövas och det finns olika mening om vad det innebär. Antagligen menas att "lindra lidande" är ett sätt att främja livskvalitet men så står det inte i definitionen. Överväg att i stället skriva: "lindra lidande och främja andra aspekter av livskvalitet"</p>	

2011-03-11

Termlista samt svarsmall - palliativ vård

Dnr 6.8-2259/2011

7

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ vård i livets slutskede	Se kommentar.	<p>Palliativ vård i livets slutskede avser den palliativa vård som ges efter brytpunkten under patientens sista minuter, timmar, dagar, veckor eller månader i livet. I samband med palliativ vård i livets slutskede är vårdens huvudsakliga mål att vara lindrande med inriktning på att främja livskvalitet.</p> <p>Jfr palliativ vård, döendefas, brytpunkt</p>				nej		nej	<p>Oklart om termen behövs.</p> <p>Bör i så fall vara en definition här, Den förklaring som ges i kommentaren att det handlar om en period mellan minuter-månader är inte särskilt upplysande. Möjligen saknas det i någon kommentar uppgifter om palliativ vård som inte avser livets slutskede. Exempel?</p>

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativt förhållningssätt	förhållningssätt som kännetecknas av en helhetsyn på människan, att bekräfta livet och betrakta döendet som en naturlig process	<p>Den helhetsyn som kännetecknar det palliativa förhållningssättet beaktar fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov.</p> <p>Det palliativa förhållningssättet ska genomsyra alla insatser inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten då behov av palliativ vård föreligger.</p> <p>Det palliativa förhållningssättet innebär i praktiken att alla insatser ska föregås av en avvägning av för- och nackdelar för patienten utifrån en professionell helhetsbedömning av patientens tillstånd och patientens önskemål.</p> <p>Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.1 Palliative care approach.</i></p>							

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ sedering	sedering som innebär avsiktlig påverkan av vakenhetsgraden hos en patient i livets slutskede i syfte att uppnå lindring vid outhärdliga symtom	<p>Palliativ sedering används om patienten har outhärdliga symtom som inte kan lindras med andra metoder.</p> <p>Palliativ sedering åstadkoms genom att patienten får kontinuerlig tillförsel av läkemedel som framkallar sådan sänkning av vakenhetsgraden att patienten inte längre uppfattar outhärdliga symtom.</p> <p>Palliativ sedering är inte detsamma som narkos.</p>							
terminalvård	Avrådd term.	Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 3.5 Terminal care.</i>							Bör inte denna avrådda term stå i termposten palliativ vård i livets slutskede?
basal palliativ vård	Avrådd term. Se allmän palliativ vård.								Bör inte denna avrådda term stå i termposten allmän palliativ vård?
avancerad palliativ vård	Avrådd term. Se specialiserad palliativ vård.								Bör inte denna avrådda term stå i termposten specialiserad palliativ vård?

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
döendefas	det skede när patientens livsviktiga funktioner sviktar och symtomen visar att döden är nära								Det finns många skeden när livsviktiga funktioner sviktar och döden är nära OM MAN INTE GÖR något. Måste man inte knyta an till palliativ vård?
brytpunkt	(inom palliativ vård:) övergång till palliativ vård i livets slutskede när det huvudsakliga målet med vården ändras från att vara livsförlängande till att vara lindrande med inriktning på att främja livskvalitet	<p>Brytpunkten föregås av en helhetsbedömning av patientens tillstånd, som leder fram till ett medicinskt beslut om en ändring av vårdens mål och innehåll. Vid brytpunkten bör brytpunktssamtal med patienten och dennas närstående äga rum.</p> <p>Observera att uttrycket brytpunkt framför allt används inom och mellan professioner och inte är avsett för att användas i samtalet med patienten och dennas närstående.</p> <p>Jfr brytpunktssamtal, palliativ vård i livets slutskede</p>				nej	nej	<p>Här sägs att man övergår ” från att vara livsförlängande till att vara lindrande med inriktning på att främja livskvalitet men det sägs inte i definitionen av palliativ vård att den är ”livsförlängande”?</p> <p>Termen brytpunkt antyder en mycket precis tidpunkt och har en något negativ klang. Även om den nu är i bruk bör man överväga alternativa nya termer som också är OK att använda inför den det gäller och dess närstående vilket tydligen man inte anser ”brytpunkt” är. Några idéeratt överväga för sådana alternativa termer: Vårdmålsförändring, Fokusförändring</p>	

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
brytpunktssamtal	informerande samtal mellan ansvarig läkare och patient om det medicinska beslutet att övergå till palliativ vård i livets slutskede	<p>Det är vanligt att läkaren har flera samtal med patientens och dennas närstående i samband med övergången till palliativ vård i livets slutskede, där innehållet i den fortsatta vården diskuteras.</p> <p>Patientens närstående och personal i teamet bör delta i brytpunktssamtalet. Brytpunktssamtalet dokumenteras i den medicinska journalen.</p> <p>Observera att uttrycket brytpunkt framför allt används inom och mellan professioner och inte är avsett för att användas i samtalet med patienten och dennas närstående.</p> <p>Jfr brytpunkt, palliativ vård i livets slutskede</p>				nej	ja	<p>Här beskrivs ett samtal som har ett namn som enligt bifogat "FÖRKLARINGS-DOKUMENT" inte bör användas till patienter. Lite tveksamt. Kan man inte använda en annan term som duger att säga till den det berör.</p> <p>Ett alternativ är kanske "vårdmålssamtal" se synpunkt ovan under "brytpunkt"</p>	

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
efterlevande-samtal	samtal mellan vård- och omsorgspersonal och patientens närstående en tid efter dödsfallet för att fånga upp och förebygga ohälsa hos närstående samt ta till vara synpunkter på den palliativa vården	Palliativ vård slutar inte i och med dödsfallet, utan inbegriper visst organiserat stöd till sörjande för att hantera sin situation även efter dödsfallet.						nej	Borde inte en insnävning till i definitionen? Eller till termen ("palliativt efterlevandesamtal")? Efterlevandesamtal borde ju inte begränsa sig till samtal med närstående efter palliativ vård i livets slutskede.
allmän palliativ vård	Se kommentar.	Allmän palliativ vård avser all den palliativ vård som inte är specialiserad palliativ vård. <i>Se även EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.2 General palliative care.</i>	Avrådd term för detta begrepp är basal palliativ vård.						Antingen bör man säga "all palliativ vård" eller "all den palliativa vård" Ge en definition ist f kommentar

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
specialiserad palliativ vård	palliativ vård som ges till patienter med komplexa symtom eller vars livssituation medför särskilda behov och som utförs av ett multiprofessionellt team med interdisciplinärt arbetssätt och med särskild kompetens i palliativ vård	<p>Patienten kan få specialiserad palliativ vård inom en specialiserad palliativ verksamhet, eller inom en verksamhet som bedriver allmän palliativ vård med stöd från ett palliativt konsultteam.</p> <p>Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.3 Specialist palliative care.</i></p> <p>Jfr specialiserad palliativ verksamhet, palliativt konsultteam</p>	Avrådd term för detta begrepp är avancerad palliativ vård.						
specialiserad palliativ verksamhet	verksamhet som erbjuder specialiserad palliativ vård	<p>En specialiserad palliativ verksamhet kan tillhandahålla palliativa konsultinsatser.</p> <p>Jfr palliativt konsultteam, specialiserad palliativ vård</p>							
multiprofessionellt team	(inom vård och omsorg:) grupp av samverkande-vård- och omsorgspersonal med olika professioner och kompetenser	Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 4.8 Multiprofessional and interdisciplinary approach.</i>							

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativt konsultteam	<p>multiprofessionellt konsultteam med interdisciplinärt arbetssätt som utgår från en specialiserad palliativ verksamhet</p>	<p>Konsulten har inget eget patientansvar, utan patienten har alltid en annan ansvarig läkare.</p> <p>Konsultteamet tillhandahåller rådgivning, handledning och utbildning till personalen, och kan även utföra vissa palliativa insatser gentemot patient och närstående efter överenskommelse med den ansvariga personalen.</p> <p>Jfr specialiserad palliativ verksamhet, specialiserad palliativ vård</p>	palliativt rådgivningsteam						

Svar lämnat av (*kommun, landsting, organisation etc.*):
Leili Lind, inst för medicinsk teknik, Linköpings universitet &
Santa Anna IT Research Institute AB.

Remiss

Remissvar lämnas i kolumnen *Tillstyrkes term* och *Tillstyrkes def(inition)* och eventuella synpunkter skrivs i kolumnen *Synpunkter*.

Terminologiska skrivregler

- En term skrivs normalt i grundform, dvs. ental och obestämd form för substantiv, oböjd form för adjektiv och infinitivform för verb.
- Termen skrivs med liten begynnelsebokstav, utom när den alltid annars skrivs med stor bokstav (t.ex. om den inleds med ett egennamn).
- En definition bör kunna bytas ut mot termen i löpande text och skrivs därför med liten begynnelsebokstav och avslutas utan punkt.
- Inledande bestämd eller obestämd artikel bör undvikas, om det inte finns särskilda skäl att använda det.

För mer information se [Socialstyrelsens handledning för arbete med begrepp och termer](#).

Begreppen redovisas i Socialstyrelsens terminologimall som är i tabellform med följande fält:

- Fältet *term* innehåller termen för begreppet i fråga.
- Fältet *definition* innehåller **begreppets** definition. Definitionen beskriver innebörden av begreppet och ska vara oberoende av hur en verksamhet är organiserad eller vilka ekonomiska ersättningsystem man arbetar med. En definition bör kunna bytas ut mot termen i löpande text och skrivs därför med liten begynnelsebokstav och avslutas utan punkt. **Definitionen inleds med det överordnade begreppet.**
- Fältet *kommentar och användningsområde* innehåller eventuell information om hur och i vilket sammanhang begreppet kan användas.
- Fältet *synonym* innehåller information om eventuell synonym och avrådd term.
- Fältet *källa* anger ursprunget till definitionen. Om källfältet är tomt betyder det att det inte finns någon skriftlig källa, resultatet har arbetats fram av arbetsgruppen.

Synpunkter på förslag ska vara Socialstyrelsen tillhanda senast torsdagen den 21 april 2011.

2011-03-11

Termlista samt svarsmall - palliativ vård

Dnr 6.8-2259/2011

2

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
livshotande tillstånd	tillstånd på grund av sjukdom eller skada som medför fara för en persons liv								Se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!
livsuppehållande behandling	behandling som ges vid livshotande tillstånd för att stödja livsnödvändiga funktioner som en patient inte själv kan upprätthålla	Exempel på livsnödvändiga funktioner är andning, cirkulation och födo- och vätskeintag.							Se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ vård	hälso- och sjukvård i syfte att lindra lidande och främja livskvaliteten för patienter med livshotande tillstånd	<p>Den palliativa vården omfattar även patientens närstående som erbjuds ett organiserat stöd.</p> <p>Palliativ vård förebygger och lindrar lidande genom tidig upptäckt, noggrann analys och behandling av fysiska, psykiska, sociala och existentiella problem.</p> <p>Vid palliativ vård behöver patienten eller dennas närstående ofta bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) som t.ex. hemtjänst, avlösning, dagverksamhet, korttidsboende eller särskilt boende, eller insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som t.ex. personlig assistans.</p> <p>Palliativ vård bygger på ett palliativt förhållningssätt som kännetecknas av en helhetssyn på människan, att bekräfta livet och betrakta döendet som en naturlig process.</p> <p>Jfr palliativt förhållningssätt, palliativ vård i livets slutskede</p>							<p>Synpunkt på kommentar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Varför behöver stycke 3 (kring SoL och LSS) bifogas i denna termlista? 2. Om stycke 3 (om SoL och LSS) ska vara kvar bör även omnämnas behovet av avancerad/medicinskt omfattande hemsjukvård. <p>I övrigt se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!</p>

2011-03-11

Termlista samt svarsmall - palliativ vård

Dnr 6.8-2259/2011

4

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativ vård i livets slutskede	Se kommentar.	<p>Palliativ vård i livets slutskede avser den palliativa vård som ges efter brytpunkten under patientens sista minuter, timmar, dagar, veckor eller månader i livet. I samband med palliativ vård i livets slutskede är vårdens huvudsakliga mål att vara lindrande med inriktning på att främja livskvalitet.</p> <p>Jfr palliativ vård, döendefas, brytpunkt</p>							Se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativt förhållningssätt	förhållningssätt som kännetecknas av en helhetssyn på människan, att bekräfta livet och betrakta döendet som en naturlig process	<p>Den helhetssyn som kännetecknar det palliativa förhållningssättet beaktar fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov.</p> <p>Det palliativa förhållningssättet ska genomsyra alla insatser inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten då behov av palliativ vård föreligger.</p> <p>Det palliativa förhållningssättet innebär i praktiken att alla insatser ska föregås av en avvägning av för- och nackdelar för patienten utifrån en professionell helhetsbedömning av patientens tillstånd och patientens önskemål.</p> <p>Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.1 Palliative care approach.</i></p>							Se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!
palliativ insats	insats med syftet att lindra symtom i samband med livshotande tillstånd	Palliativa insatser görs utifrån det palliativa förhållningssättet.	palliativ åtgärd						Se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!

2011-03-11

Termlista samt svarsmall - palliativ vård

Dnr 6.8-2259/2011

7

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
döendefas	det skede när patientens livsviktiga funktioner sviktar och symtomen visar att döden är nära								Se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!
brytpunkt	(inom palliativ vård:) övergång till palliativ vård i livets slutskede när det huvudsakliga målet med vården ändras från att vara livsförlängande till att vara lindrande med inriktning på att främja livskvalitet	<p>Brytpunkten föregås av en helhetsbedömning av patientens tillstånd, som leder fram till ett medicinskt beslut om en ändring av vårdens mål och innehåll. Vid brytpunkten bör brytpunktssamtal med patienten och dennas närstående äga rum.</p> <p>Observera att uttrycket brytpunkt framför allt används inom och mellan professioner och inte är avsett för att användas i samtalet med patienten och dennas närstående.</p> <p>Jfr brytpunktssamtal, palliativ vård i livets slutskede</p>							Se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
brytpunktssamtal	informerande samtal mellan ansvarig läkare och patient om det medicinska beslutet att övergå till palliativ vård i livets slutskede	<p>Det är vanligt att läkaren har flera samtal med patientens och dennas närstående i samband med övergången till palliativ vård i livets slutskede, där innehållet i den fortsatta vården diskuteras.</p> <p>Patientens närstående och personal i teamet bör delta i brytpunktssamtalet. Brytpunktssamtalet dokumenteras i den medicinska journalen.</p> <p>Observera att uttrycket brytpunkt framför allt används inom och mellan professioner och inte är avsett för att användas i samtalet med patienten och dennas närstående.</p> <p>Jfr brytpunkt, palliativ vård i livets slutskede</p>							Se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
efterlevande-samtal	samtal mellan vård- och omsorgspersonal och patientens närstående en tid efter dödsfallet för att fånga upp och förebygga ohälsa hos närstående samt ta till vara synpunkter på den palliativa vården	Palliativ vård slutar inte i och med dödsfallet, utan inbegriper visst organiserat stöd till sörjande för att hantera sin situation även efter dödsfallet.							Se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!
allmän palliativ vård	Se kommentar.	Allmän palliativ vård avser all den palliativ vård som inte är specialiserad palliativ vård. <i>Se även EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.2 General palliative care.</i>	Avrådd term för detta begrepp är basal palliativ vård.						Se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
specialiserad palliativ vård	palliativ vård som ges till patienter med komplexa symtom eller vars livssituation medför särskilda behov och som utförs av ett multiprofessionellt team med interdisciplinärt arbetssätt och med särskild kompetens i palliativ vård	<p>Patienten kan få specialiserad palliativ vård inom en specialiserad palliativ verksamhet, eller inom en verksamhet som bedriver allmän palliativ vård med stöd från ett palliativt konsultteam.</p> <p>Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 5.3 Specialist palliative care.</i></p> <p>Jfr specialiserad palliativ verksamhet, palliativt konsultteam</p>	Avrådd term för detta begrepp är avancerad palliativ vård.						Se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!
specialiserad palliativ verksamhet	verksamhet som erbjuder specialiserad palliativ vård	<p>En specialiserad palliativ verksamhet kan tillhandahålla palliativa konsultinsatser.</p> <p>Jfr palliativt konsultteam, specialiserad palliativ vård</p>							
multiprofessionellt team	(inom vård och omsorg:) grupp av samverkande-vård- och omsorgspersonal med olika professioner och kompetenser	Se även <i>EACP White paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe: part 1, 4.8 Multiprofessional and interdisciplinary approach.</i>							

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa	tillstyrker <i>term</i>		tillstyrker <i>def</i>		synpunkter på term, definition och kommentar
					ja	nej	ja	nej	
palliativt konsultteam	multiprofessionellt konsultteam med interdisciplinärt arbetssätt som utgår från en specialiserad palliativ verksamhet	<p>Konsulten har inget eget patientansvar, utan patienten har alltid en annan ansvarig läkare.</p> <p>Konsultteamet tillhandahåller rådgivning, handledning och utbildning till personalen, och kan även utföra vissa palliativa insatser gentemot patient och närstående efter överenskommelse med den ansvariga personalen.</p> <p>Jfr specialiserad palliativ verksamhet, specialiserad palliativ vård</p>	palliativt rådgivningsteam						Se kommentarer från Palliativt Rådgivningscentrum i Östergötland!